

Spahija Kozlić

NAUČNO-STRUČNI SKUP SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM „BOSNA I HERCEGOVINA I EVROPSKI IDENTITET“

U organizaciji Pravnog fakulteta 05. i 06. Novembra 2010. godine u Zenici je održan je naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „Bosna i Hercegovina i evropski identitet“.

Istraživači iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore na ovom su skupu iznijeli svoja teorijska opažanja usmjerena ka paraleli evropski vs. bosanskohercegovački identitet. Pojam identiteta, posebno u kontekstu aktuelnih evroatlantskih zahtjeva i namjera, osmotren je i u formi intenzivnog dijaloga elaboriran iz perspektive prava, politologije, filozofije, ekonomije, i tako dalje.

Uvodne riječi na ovom skupu su iznijeli prof. dr sc. Kasim Trnka, ekspert iz oblasti ustavnog prava, te aktuelni predsjednik Ustavnog suda BiH Miodrag Simović.

U kontekstu izložene tematike važno je naglasiti da uključivanje Bosne i Hercegovine u integracijske procese u svijetu, a posebice u Evropi, uz određene bonuse podrazumijeva i manje ili veće odricanje od dijela tzv. nacionalnog suvereniteta, pogotovo u domenu ekonomije i pravno-sigurnostnih sistema, te prihvatanje seta internacionalnih standarda i normativa. Otuda se nameće nezaobilazno pitanje: kako, metaforički kazano, biti savremen i uključen, a nepotisnut na marginu? Thomas H. Eriksen naglašava da su “nakon pada Zida, Zapadna Evropa i SAD ojačale svoju globalnu dominaciju i sada mašu, kako ekonomskim, tako i vojnim prijetnjama prema zemljama i narodima koji negiraju odreći se svojih izvornih ili revitalizirajućih kulturnih vrijednosti”.

On podvlači dva tipa razlika koje se nameću u našem vremenu. Najvažnija je ona između siromašnih i bogatih što je gotovo 100% podudarno s pitanjem razlike u raspodjeli moći i onoga što razdvaja Zapad i ostatak svijeta. Drugi tip jesu kulturalne razlike, a one se ispoljavaju najčešće u vidu nametnute ili svjesno prihvaćene akulturacije u sferi obrazovanja, nauke, jezika, nacionalnog i/ili drugog identiteta i sl.

Nije stoga čudno što se danas vrlo često rabi Huntingtonov pojam “su-koba civilizacija”, pogotovo u jednom „kaznenon prostoru“ kakav je Bosna i Hercegovina, društvo na razmeđu triju civilizacija.

Jedno od temeljnih pitanja koje se u naznačenom smislu nametnulo je gdje su ishodišta ovovremene krize svijeta? Ma koliko to izgledalo paradoksalno, svjedoci smo da su na početku 21. stoljeća brutalno ugrožena osnovna ljudska prava i slobode širom planete, da velike sile demonstriraju neviđenu bahatost, voluntarizam i neodgovornost. Paradoks je tim veći što čovječanstvo, kako to slikovito opisa Vaclav Havel “dobro zna opasnosti sa kojima se suočava: u pogledu prenaseljenosti, zagađenja, nuklearnog širenja, patologije zločina i društvenog otuđenja”, ali da “ne čini ništa da se suoči sa njima i da ih otkloni”.

Dileme tipa “Evropa – da ili ne” time su veće. Kada je Bosna i Hercegovina u pitanju često se nameću dva stava, prvi da se ovo društvo treba trgnuti i priključiti se prosperitetnim razvojnim procesima bez obzira što oni podrazumijevaju odricanje od dijela tzv. nacionalnog suvereniteta i identiteta i što rezultira prihvatanjem određenih internacionalnih kompetencija i standarda, a alternativa ovom je prepustiti se budućnosti nezavisno od evropskih standarda i bez obzira na konačne posljedice kao što su izolacionizam, zaostajanje u razvoju, itd.

Razloge za dileme ovog tipa treba tražiti između ostalog i u „odsustvu“ ili barem zamagljenosti pojma evropskog identiteta, kao, što možemo skeptično čuti - artifičijelnog identiteta, i privremenog globalnog utočišta.

Skup je, u skladu sa navedenim, u glavnim crtama odgovorio na sljedeća pitanja: šta je to kolektivni identitet u 21. stoljeću, pojam „evropskog identiteta“, identitet i integrativni procesi u svijetu, državni identitet BiH na putu ka punopravnom članstvu u EU, razvoj evropskog identiteta u pravu BiH u okviru usklađivanja pravnog poretka BiH sa pravnom stečevinom EU.

Ove teme su podijeljene u tri međusobno komplementarna disciplinarna bloka: identitet i integracioni procesi, pravni identitet BiH i Evropska unija i konflikt i krivično-pravna teorija.

U okviru prvog bloka odnos identiteta i pojma integracije sagledan je iz igla povijesti, filozofije i teorije ljudskih prava. U tom pravcu su išli radovi Dževada Drine, Fikreta Bečirovića, Spahije Kozlića, Tarika Haverića, Džemala Najetovića, Hamida Kujevića, Rasima Muratovića i Sanje Savić. Pravni identitet u kontekstu Evropske unije izložen je u referatima Zlatana Meškića, Miloša Petrovića, Halida Kurtovića, Edina Ramića, Adnana Mahmutovića, Maše Alijević, Nine Mehić, Alaudina Brkića, Ivane Grubešić i Muhameda Mujakića, dok je pojam konflikta u okviru krivično-pravne teorije elaboriran kroz prizmu radova Adnana Durakovića, Bečira Macića, Almina Dautbegovića, Nedžada Korajlića, Nezira Pivića, Enisa Omerovića i Zlatana Omerspahića.

Dio izloženih radova bit će objavljen u tematskom broju Anala Pravnog fakulteta tokom 2011. godine.